

Procházka

Plzeň

před rokem 1989

Zvláštní poděkování za pomoc při vydání knihy si zaslouží:

Ing. Pavel Domanický, Národní památkový ústav v Plzni

Mgr. Tomáš Bernhardt, Západočeské muzeum v Plzni

a za vstřícnost Tomáš Johec a rodina Antonína Čermáka

Procházka Plzní

před rokem 1989

Petr Mazný
Adam Skála

*Dotisk knihy v roce 30. výročí událostí
listopadu 1989 podpořilo město Plzeň.*

Svobodná 1989
2019

PROCHÁZKA PLZNÍ PŘED ROKEM 1989

© Petr Mazný, Adam Skála

Fotografie © Archiv města Plzně

(autoři fotografií – A. Čermák, T. Johec, E. Einhorn,

D. Kusák, R. Černý a P. Antoš),

Jaroslav Vogeltanz (listopad 1989)

Vydavatel © Starý most s.r.o.

www.starymost.cz

www.fb.com/www.starymost.cz

Vydání druhé, 2019

Sazba: mediaProfi, s.r.o. – Filip Cubr,

Eva Haunerová, Starý most s.r.o.

Tisk: EUROPRINT a.s.

ISBN 978-80-87338-99-5

*Vydáno ve spolupráci s Archivem města Plzně.
Dotisk vychází u příležitosti 150. výročí založení
plzeňského městského archivu.*

Vážení čtenáři,

rádi bychom vás pozvali na malý výlet do nepříliš vzdálené minulosti. Nabízíme vám procházku Plzní v době, kdy se město vydalo socialistickou cestou. Na této pouti utřžilo mnohé šrámy. Některé se podařilo zacelit, jiné zásahy zůstaly bohužel nevratné a osudové. Po roce 1948 dostávalo kdysi výstavné a bohaté město postupně stejný kabát – šedý, obnošený, potrhaný, špinavý. Pár domů v historickém jádru „zdobily“ dřevěné podchody, aby neudržované části omítek nepadaly kolemjdoucím za límce. Když se blížilo významné kulaté výročí, byly některé domy alespoň kosmeticky vylepšeny. Třeba natřeny novým nátěrem do výšky prvního patra. Některé čtorti zcela zmizely a na jejich místě byly postaveny silniční průtahy. Na okrajích města vyrostla velká sídliště. Plzeň výrazně změnila tvář. Stala se poněkud unavenou, urovanou dámou, která na svůj vzhled rezignovala. Až po roce 1989 začala opět vypadat k světu. Nad stránkami knihy můžete tuto proměnu pozorovat a porovnávat. Díky práci mnoha fotografů a sbírkám plzeňského městského archivu zůstaly vzpomínky na Plzeň před rokem 1989 zachovány. Díky za to.

Abychom dodrželi co nejvěrnější iluzi z procházky socialistickou Plzní, jsou jednotlivé ulice v knize odděleny dobovými uličními cedulemi s původními jmény podle tehdejšího pravopisu. Pokud se názvy změnily, jsou ty současné uvedeny pod tabulkami. U zajímavých či dnes už špatně poznatelných míst jsou krátké popisky, které přinášejí informace o konkrétní lokalitě.

Autoři

Většina snímků, zveřejněných v této publikaci, je uložena ve sbírkách Archivu města Plzně, který už padesát let sídlí ve Velešlavínově ulici.

Od vzniku Plzně kolem roku 1295 až do počátku 19. století byla v našem městě starým dokumentům věnována velká péče, protože představitelé správy si uvědomovali jejich význam pro zajištění různých práv obce. V 16. až 18. století byly písemnosti uloženy v renesanční budově radnice na hlavním náměstí.

V první polovině 19. století nastala doba velkého nezájmu o historii i o staré památky, archiv byl v důsledku toho uložen na radnici ve zcela nevhodných prostorech a v roce 1861 se dokonce konala dražba části starých písemností. Ale ty nejzácnější se podařilo zachránit. Dnes je ve Velešlavínově ulici uloženo přes 38 000 fotografií. Záběry ulic tvoří jen malou část celku, ale snímky v této knize představují reprezentativní výběr pohledů na Plzeň před rokem 1989. Jde o zachycení „každodennosti ulic“, a tak stranou zůstaly „velké události“.

Knihla „Procházka Plzní před rokem 1989“ je první svého druhu, která objektivně zachycuje tehdejší realitu. Jsme si vědomi, že další velké množství snímků je skryto v albech a zásuvkách plzeňských občanů, jejichž zálibou bylo a je fotografování. Byli bychom rádi, kdyby se v budoucnu díky jim rozrostla plzeňská archivní sbírka a mohla za pár let vzniknout ještě rozsáhlejší publikace než tato. Procházka Plzní je důležitá i proto, že umožňuje porovnat stav našeho města s jinými centry v Česku.

Jaroslav Douša

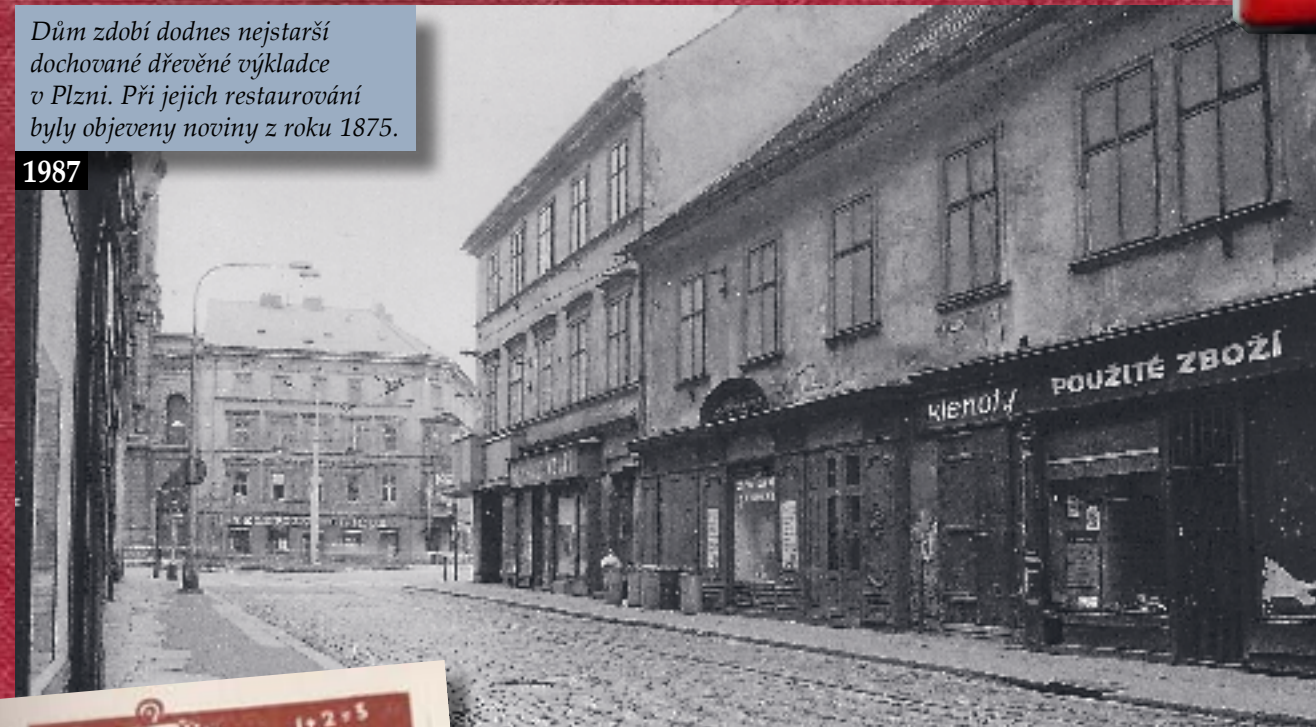
vedoucí Archivu města Plzně v letech 1997–2012

Osmdesátá léta

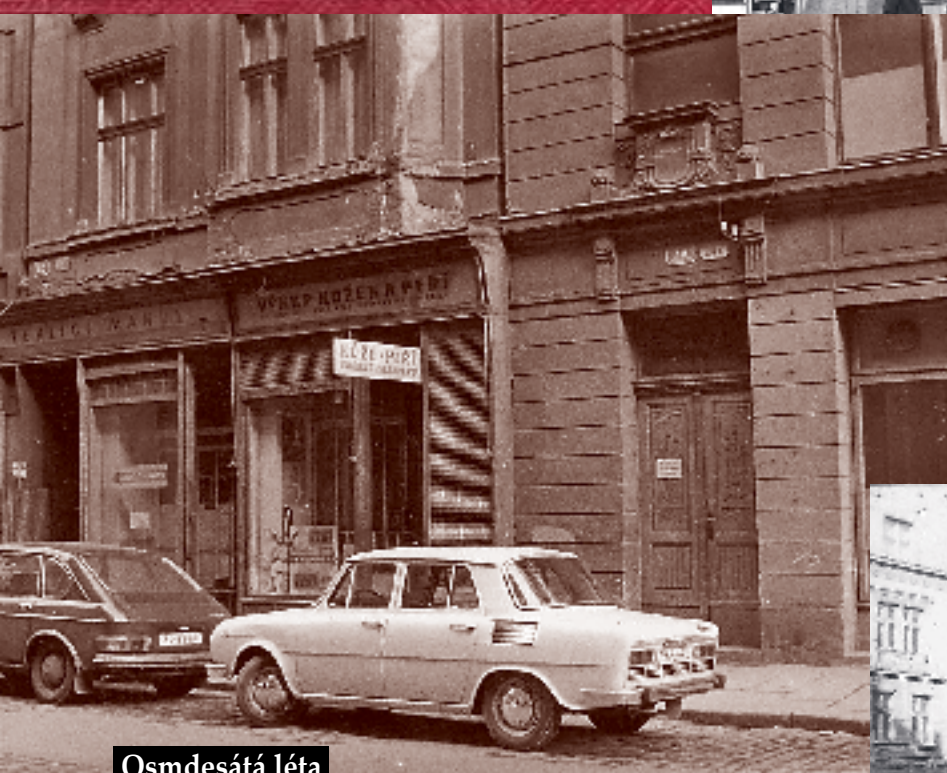

Osmdesátá léta

1987

Dům zdobí dodnes nejstarší dochované dřevěné výkladce v Plzni. Při jejich restaurování byly objeveny noviny z roku 1875.

Osmdesátá léta

Osmdesátá léta

1956

Vzpomínková manifestace na památku 100. výročí úmrtí Josefa Kajetána Tyla

1988

1988

1988

Nedatováno

1973

Šedesátá léta

Osmdesátá léta

Nejedlého
sady

nyní sady
Pětatřicátníků

1969

1969

Sadový okruh

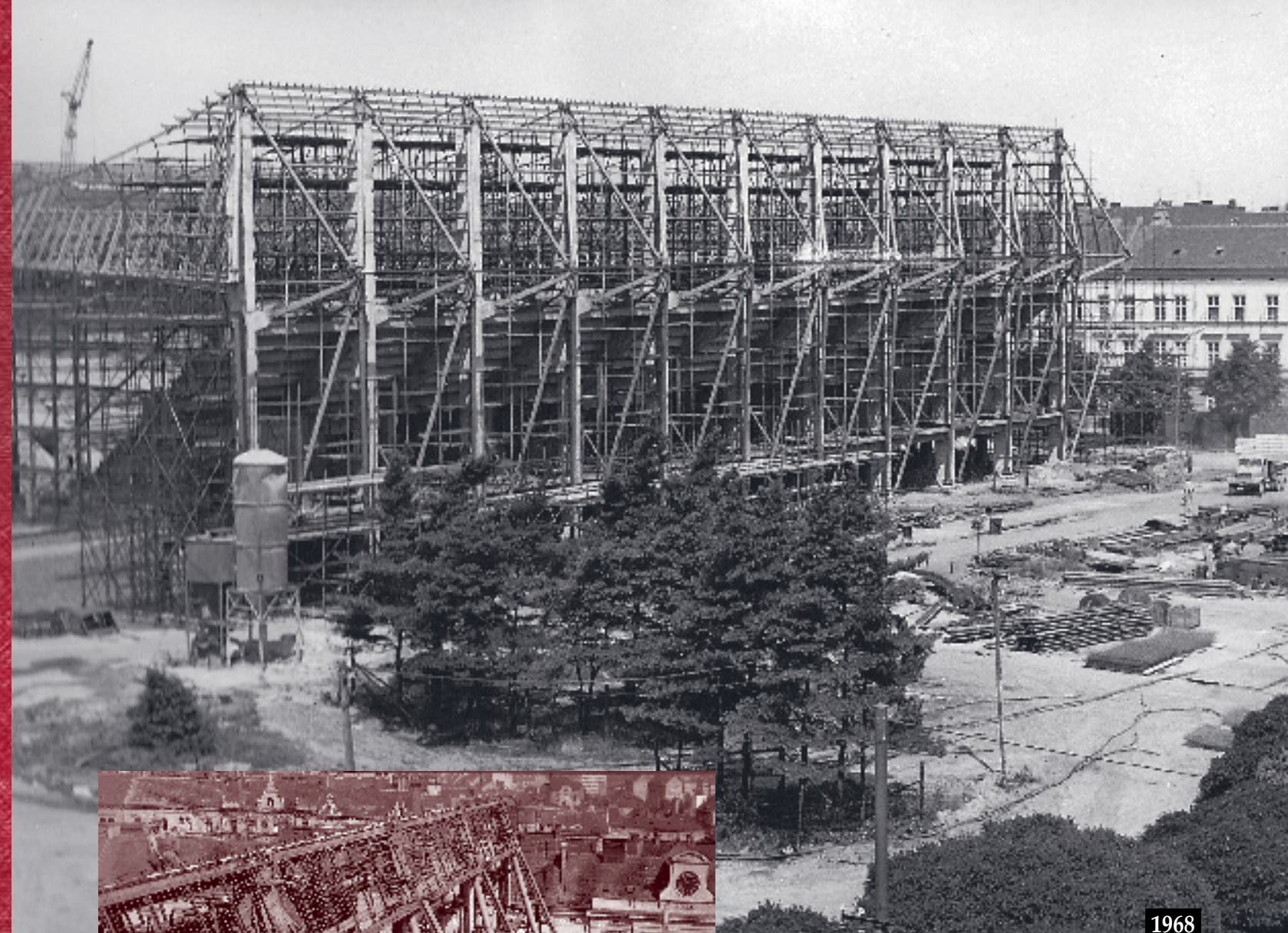
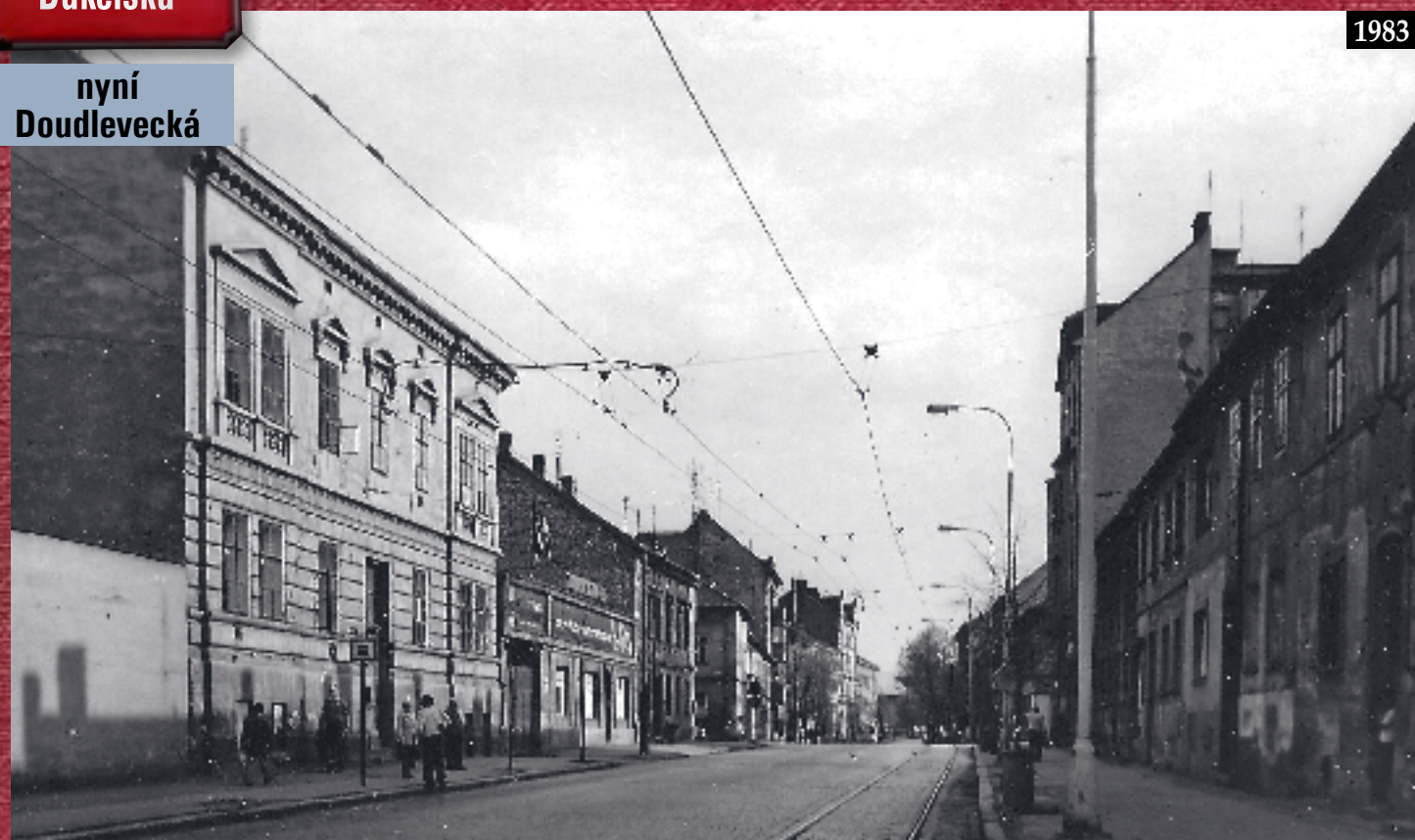

Nedatováno

Fontána vytvořená Jaroslavem
Votlučkou roku 1960 byla
v souvislosti s přestavbou divadla
v osmdesátých letech
jako „neumělecká“ odstraněna

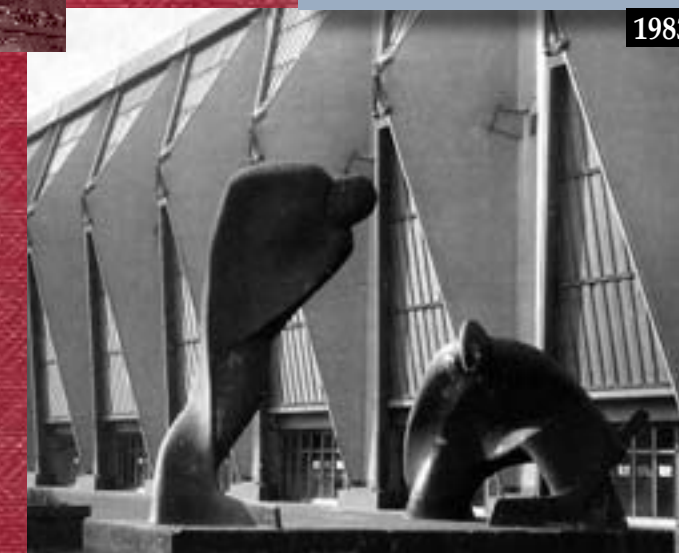
Dukelská

nyní
Doudlevecká

Budova zimního stadionu autorů V. Urbance, P. Janečka a L. Švábka byla postavena v místě původní otevřené ledové plochy ve druhé polovině šedesátých let. První zápas pod střechou se hrál 26. září 1969 s Košicemi.

Plastika Hokejisté od V. Eibla z roku 1961

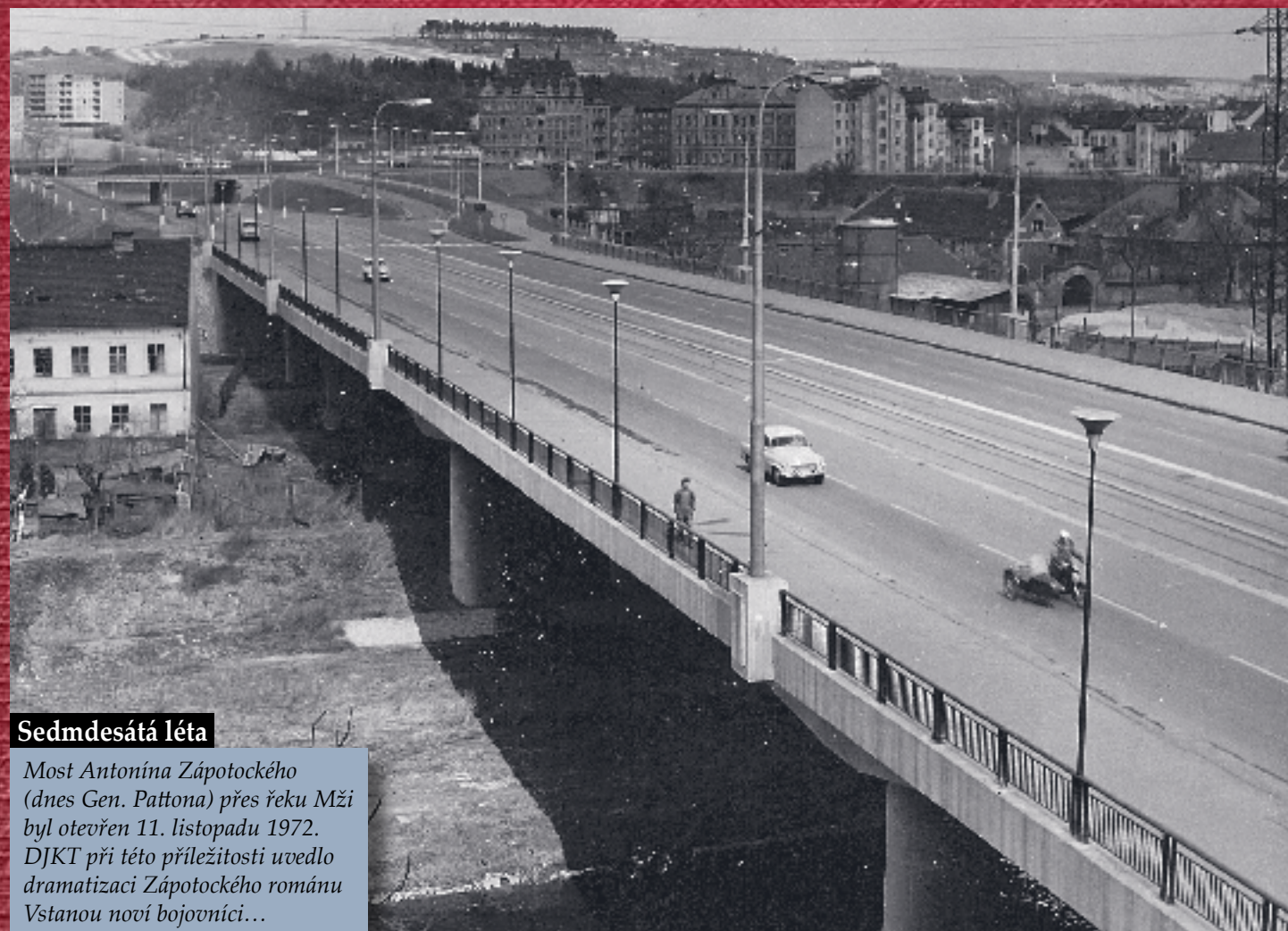

1973

1987

Původní čtveř Rychtářka musela ve druhé polovině sedmdesátých let ustoupit čtyřproudému průtahu městem, otevřenému 7. listopadu 1984

Sedmdesátá léta

Most Antonína Zápotockého (dnes Gen. Pattona) přes řeku Mlýnský náhon byl otevřen 11. listopadu 1972. DJKT při této příležitosti uvedlo dramaturgii Zápotockého románu Vstanou noví bojovníci...

1987

1987

Dům U Lautensacků na Rychtářce

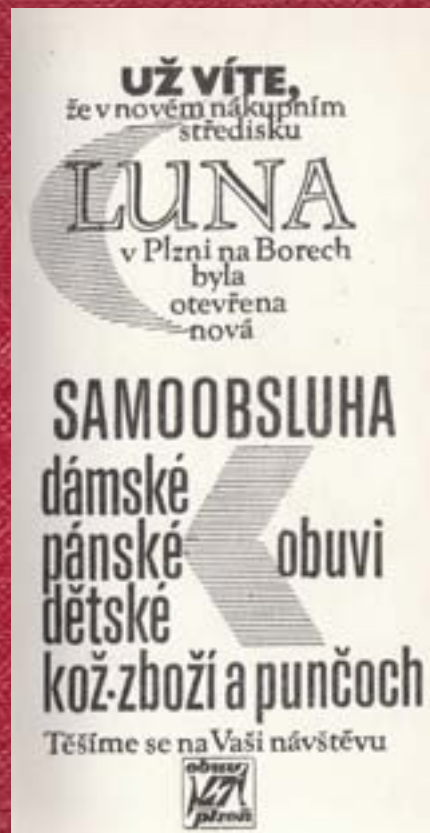
Nedatováno

Sedm třináctipodlažních domů s šestiúhelníkovým půdorysem na sídlišti Bory projektoval M. Hrubec. Urbanistické řešení sídliště, které se stavělo v letech 1966–1969, je dílem V. Belšana a J. Kasla.

1969

Původní Skvrňany, na jejichž místě vyrostlo moderní sídliště. Stavět se začalo v roce 1969, tramvajová linka do zadních Skvrňan byla zprovozněna v roce 1973.

1969

Nákupní centrum Luna na Borech bylo postaveno podle projektu F. Lojdy v sedmdesátých letech

1984

Nedatováno

OBSAH

Náměstí	7
Historické jádro	15
Když se bourala kasárna	35
Sadový okruh	37
Když se stavěl Stalin	45
Hlavní tepny	49
Když se bouralo U Jána	79
Když se bouralo u výstaviště	83
Ulice a nábřeží	87
Když se rekonstruoval Rooseveltův most	145
Předměstí	147
Obchod a služby	167
Listopad 1989	172
Mapa Plzně	174